

	جامی اشب دوستان در رقص عشقند و سماع زعم ز ایدر اتو ہم دستے بزین پاسے بکوب	
حال خود شروع گفتیم وقت لطیف طیب حقہ بکشا و کرامت کن مشکا غنقریب گر چه از بد بدترم حاشا کہ نامہ بی نصیب از استانت چون مچون ہم بی طیب باغ چو بیان لطف و رحمت نیست از غنقریب لا بقای بعین بجلو ولا عیب طیب		درد مند م عاجزم بیمار تنها و غریب ہر شفا در حقہ العلیست آن درد است چو شش دریا فضیلت و بہد اشائل است عاشق بیمار را در صلح صیب آمد علاج باتو دست آورین تنہا کی و غنقریب است عمر شیرین عیش خوش از دولت حاصل تو بود
	بند و جامی را بسکینان این در گاہ بخش استب نذر الدعا فی شانہ یا سنجیب	
نہے عشق مستولی و شوق غالب در خشد چو بر آسمان نیم شب تا قرب غبار و یارشن مشکین فریب خیال خوش بہت ارجمان حساب تقطع انیاسے و طمی اسباب کز نویست یکدم دل خستہ غائب ازین پیش صرف زمام خواب		بہ برق لطفا و اللہ مع سائب خوش آن برق نشان کہ از کوی جانان گھڑے کہ رہ بند خوران جنت دل سوخت از شوق او گر چه گویم ایا حاوے اعیشتن یا تندر شمر از ان منزل خوش و زمان برین کوش مکن جبہ شہراہیست توانی

<p>پیشین زمین کو آفتاب ان عارضین بزرگ سوز ز آفتاب ان رخ چنان شکر کے کرناوی</p>	<p>ورنہ آسے بر شکر از دل کہ سوز آفتاب ہاے نازد کہ بر و سایہ انداز و آفتاب</p>
<p>جہاںی از غم مرد چون تاخیر قماشش کردیار آہ کز بخت و سے این تاخیر شد عین شباب</p>	
<p>سرم صبح کا آفتاب بخت سر ز نذر حبیب چون گشت ساقی آن لب سکون پہ جاملین پیران سرم ہوا جوانی ز رہ فلک نہ بر مار قم ز عشق زہ اندم کہ ساز کرد اشک من از عقیق عین میدہن نشان سیراب کن ز بحر عقیقین جان تشنگان</p>	<p>گر من جو صبح چاک ز غم حبیبان چہ عیب گر طلیحان زہد بہ صبا دہ صیب آنجا کہ حکم عشق چہ جا شباب و شب اسباب جلوہ شاہد خلوت سرم عیب مذخیت سعاد علی زمین لطف صیب زمین پیش خشک لب نشین سرم عیب</p>
<p>جہاںی بزیر خرقہ خود یافت دوست را زان روکشید پای بدامان و بحیب</p>	
<p>بہ من چنانکہ کہ سن دل شدہ شب نتوان بوسہ و آن کہ بسم اما ہوسن سرمن گر چہ نشاید کہ بہ فتراک بہ بند چوم اندہ بہ ملت ہم شد در مکار سخن ظلم تو گفتن بہ سلطان کہ تواند</p>	<p>از غم جبر سائیم بہ فلک نعرہ بارب کہ بوسم لب چاک کہ رب گاہ بان لب چہ شود گر گبداری کہ ہم بہ سہ کب چہ ز غم لانت ز ملت چہ کنم دعوی ہم کہ دران حضرت عاچو تو کس نیست معز</p>

<p>تو این ناز و کرشمه چه آموخت کسب نرو و سوز تو از جان بدعا با برجا کله پیچ تو نباشی نبرد جان کس ازین</p>	<p>نه اگر داشت معلم بوس کشتن خلقی نشود مهر تو از دل بچنایای پیای تب هجران تو یارب چه بگرسوزی شد</p>
<p>بشراب از نفروشم سر و دستار چو جامی نغمه در صفت دندان پس ازین دعوی شمشیر</p>	
<p>واقعت نه از کمای ذات لویج ذرات حسنت نمود جلوه در آئینه صفات گر پر تو جمال تو افتد بیوفات غری ندرید غری و قدری ندریدلات چون حفر بریده راه بسیر خسته حیات از کل کائنات کتد قطع القات</p>	<p>ای در هوای مهر تو دما کائنات شد چشم عقل خیره چو در میدان ازل هر خستی از کشت سود کعبه و گر هر جا که تافت پر تو انوار عزت در بحر کبریا تو آنکس که شد فنا هر کس به کعبه طلبت روزندخت</p>
<p>جامی بخش جامی لبش را بلبلت ز لب بلبل که ورت چشمت و پر نجات</p>	
<p>جلوه کز ذات تو از پرده اسما و صفات اسے سر پرده اطلالی تو بیرون جاسات خواست صد نعره لبیکت اهل عرفات در نه هر دم وز دواز گلشن و صلت انجاسات</p>	<p>ای صفات تو نمایان در تق و حدیقات ما گرفتار حبت از تو نشان چون مایم از ندای تو در افتاد صدای بزم ما ندایم بشناس که تو ایم شید</p>

آن کی طبع اجاج آمد این عشق فطرت که در دهر وفات از گل من بودی	ز بهب عشق کجا پاشنی عشق کجا یا وفاتی تو در آسخت چنان لب و کلم
---	--

مرد جامی بستر تربت او نبولید
بزه رفته من حل به عشق فطرت

واللیس نقاب عزیزیت یمن علی بر استینت دوزخ مشرعی نکت دید و نظر خداے بنیت عالم همه روسے بزمینت اعیان رسل تو اصدیت	ای واضح واللفنی جنبیت ظرفی زدا آسانت جنت اثرے ز فیض هرت اسرار وجود را کما ہے پیش تو سپر چون زمین ست تو صاحب کان کنت کترا
--	---

چون بر تو خداے آفرین گفت
جامی چه سنای آفرینت

یوح الیل والنهار نوشت سورة الیل بر کتار نوشت هنره بر طرف لاله زار نوشت مرجم سینه فگار نوشت قعد در داسطار نوشت	یار خط که بر عذار نوشت واللفنی را که دامنش روح است بخط سبز و صفت نظر رخت لب او پر شکر ز شک و گلاب بر باین جسم مؤذات شک
---	--

<p>کاتبه لطمه آید از نوشت</p>	<p>قصه شرت نبود جهانی را</p>
<p>بهر اجاب بر صفت دهر نکت چند یادگار نوشت</p>	
<p>نوشاک سیکه درین گفتگوی عوم است بفرق سنگ سلامت بگین خاتم است بساط عیش ملوکان پاپس نام است علاج ما بغم اولی اگر تراغم است زمانه برس که تا وقت صبح بدم است کز غم خشن کند جاده جامه هم است</p>	<p>حرم منزل جانان برون ز عالم است ز بار غم قدما حلقه گشت چون غلام جدا از سر قدان فرش سیره را در باغ فران خسته دلمان را بخرم تو نیست در بازی شب ما را اگر نمی دانی طیب پیش مرادید گفت در جگر می</p>
<p>بزم ما سخن از عام جسم گوی جایی سفال سیکه جام و گدای او هم است</p>	
<p>که باز کار بگریختگان نمزده است یر غم باخبر من بر غلظت تا عهد است که قوت جان شهید خود از شاوهر است طیب است تلخ از برای فایزده است حرم هر صده را تا کن وقت سیکه است درین مردم بدست آورده است</p>	<p>بیا که چرخ شهید نیز از شهده است اگر چه فایده چرخ کار سازی نیست من دامید شما ویت به تیغ آن شاه بصیر کوش دلار و زجر فایز نیست بر در آن لب میگردن نشانده است بچنگ جوی چمت خوشم که بیایم</p>

چو نقش خط و زخمت لبست در غزل جامی

بیاض صفت خورشید را مسوده ساخت

جگر پر درد و دل پر خونم ایدوست
 رساندی باز با گرد و تخم ایدوست
 زده بودی بیک افسونم ایدوست
 که فارغ از من گمگم ایدوست
 چه سود از گنج او میدونم ایدوست
 ولیکن در وفا اثر و تخم ایدوست
 که در از آن لب میگونم ایدوست

چگونه کز فراقت چو تخم ایدوست
 زیر پای خود کردی سرم لبست
 میان ره روان بودم فسانه
 چنان از عمل میگون توستم
 ز نقد عشق اگر خالی بود حیب
 کم در حقیقت و جاه از سگانت
 کن با من حدیث از جام و باد

گو جامی سگ آینه آستان نیست

کن زمین دایره بر و تخم ایدوست

بادا که کی نان برشته بجایت
 از غنچه خندان بکشاید بجایت
 جان شیر خرد بدو با هم سرت
 چون دستم نیست که بوسم کنی
 هر جا که روی روی تو ایام زخمت
 یارب چه بلای است که جویم بجایت

سد شاخ گل تازنه نشاندیم بجایت
 بے نکست بر این تو خرقه زدم بجایت
 مرغی ز گم گز بس مرگ بسازند
 سایم بر کنش تو رخ بهر تسلی
 هر چند بر روی تقایم خورم از تو
 هر گس بدعا رخ بلای کن از خود

<p>ترا نسان کہ کل از خار و مدد در دل جامی گلیا سے وقایع مدد از خار جنایت</p>	
<p>سوزہ گوئی کہ لا شریک نہ است زویت افزون ز راه چارہ است تا بوجہ ملت ہنوز نیمہ رہ است بزرگم خون بستہ تہجد است ہر کرا شب زود دل سیاہ است خمت بادشاہ از سیاہ است</p>	<p>مردی خود را گو شریک نہ است تا رسیدہ بچارہ سلامت ملک بستی تمام طے کردم تا تو بستی نقاب تو بر تو کے پذیرد ز شمع شعل تو جانب عاشقان نگہ میدار</p>
<p>خانقہ می کدہ است جامی را باوہ گمنہ بر خانقہ است</p>	
<p>چہ جا چین کہ در روز زمین نیست کہ داغ عشقت اورا بر چین نیست چنین رستہ ز طرب یا چین نیست گس بے آرزوی بگنہین نیست چو از عشقت علم بر آستین نیست تصور کردہ اغزا ما یقین نیست کن جانا کہ شہ طاری امین نیست</p>	<p>غزالی چون تو در صوا سے چین نیست نہ بینم لالہ رخسار سے درین باغ بقیہ راست چوین زلف کجبت رست زوت از جان تمنا سے لب تو چو سودا سے زاہد دلق بلع دہانت را وجودی خودہ بنیان شکری ہر دم جامی با را غماز</p>

<p>هر نشان که خون دل و امن یک جامت دمیدم ای عجز و رخسار خنده از گریه ام عشق او بگرفت بالانامه دل و جانم نسبت چاشنی شربت مرگم ربانند از دواعی بحر شد تم فرسوده زیر سنگ سدا و تبهان ترک مریم کو طیبیان کاین جنت احملم</p>	<p>پیش اهل دل دلیل و امن پاک منست کاین چنین با آب زنگ از چشم ننگ منست آری این آتش بلند از غلا و خاشاک منست آنچه در کام کسان زهر است تر باک منست کشته عشقم من و این سنگها خاک منست یا کار از تاوک بدخوی مباح منست</p>
--	---

گفتش سرور جامی دل زلفت خویش بنید
 گفت هر صید کمال لایق لبتراک منست

<p>شب یاد زلفت در دل و بران ره دور دل داشت در آن زلف غیبه از این سیل قره بر بود مرا بخوس از جا که دی جلوه کنان پیشکند ز جنت حو بان طرف کلا از نار تنگستی و جوانی افتاد مرا با تو همان قصه که مردم</p>	<p>ویرانه مار دوشنی از پر تو سیه در آن سخت کجا شد که دل خانه سیه در خود را نتوانم و گرا از گریه نگه در با شمت جام که نه سلطان سیه در از هر طرف چشم بران طرف کلا در گویند فلان گلخنی از زبانه سیه در</p>
--	--

جامی که پیشتر ستم ز خنیش خون
 جز دعوی عشق تو ندانم چه کند در

<p>دردا که یار جانب مارا نگه داشت</p>	<p>آین مهر در رسم و فلان که نماد</p>
---------------------------------------	--------------------------------------

کلیات جامی

<p>افانج گذشت در راه مدارانگه نداشت از سینه ام خدنگ جفا از گنه نداشت چون در صفت سگان تو جبارانگه نداشت چون سر مه خاک آن کفت پارانگه نداشت آئینه خداسه تمارانگه نداشت</p>	<p>شد خاک پانی در ره وصل خدانشناس سم جوادش مرسانوار چه غمزه نداشت پیر جا که شد مقیم درت حرقه نداشت در غیر تم ز باد که ار چشم مردمان صوفی صفای ل بغم غیر تر نداشت</p>
--	--

جامی پس از دعای وصال ز هر سوخت
افسوس ازین دعا که بلا را ننگه نداشت

<p>رشته جان مرا در شکن موی تو بست که بر در راه سخن لعل سخن گوی تو بست گر چه تن با را قامت ز سر کو تو بست چون کنم خواب مرا ز گیس جادو تو بست که بدین خانه طاق نیم آبرو تو بست در دلش خون گره از کت گیسوی تو بست</p>	<p>آنکه بر گل گره از جود من بوی تو بست طعن بر طوطی طبعم قرن از کم سخن لله الحمد که جان متکلف حضرت بست بسی شب بیه نه بندم من عمر دیده بخوا خانه صبر من آنزور بر انداخت فلک خانه که خون جگر رویش آید چو بست</p>
---	--

میدهد ز نیت بازار سخن جاسی را
نخل نعلی که بوضعت قد و نجوی بست

<p>بیا ساقی کنی اما خیر افات چه کار آید مرا کشت و کرات</p>	<p>صلای یاده زو پیر ز ابا من استی و ذوق می پرستی</p>
---	---

<p>بہا م ایزو نہ ہے اور داد و اذیت کشا پر وجہ نے کل ذرات نہ قطع منزل و طے مقامات کہ ترک عادت حاصل سعادت</p>	<p>می و نقلت رو من شب رو جہان مرآت حسن شاہد است سلوک راہ عشق از خود رہا سعادت خواہی از عادت کن</p>
<p>مزن بیوہ لان عشق جا سے فان العاشقین لم یسہم علامات</p>	
<p>رفع امر قدو ہم درجات ما فقیرم دستخی زکات لایزیا لوتوف فی القرمات اب شد قند و کوزہ گشت نہا تحیر جام حول ظلمات فاصیت بن کہ دادا بہا</p>	<p>برد رت جا کنڈ اہل نجات گر تو خواہی زکات خوبی داد ہر کہ دار و وقوف این سر کو تا تو سوسے ز می لب چو شکر خط بنر تو ز پر سایہ زلف مردم از عین تو بطلع من</p>
<p>نوی کردی مشراب نور جامی انقا البسات بالحنات</p>	
<p>کہ دستہ برب آب حیات است بحال ما چرا بے التفات است کیے چون وصلہ دیگر ذرات</p>	<p>خطیت گرد لب آن سکین بنات بہر گس درو آن چشم التفات براہ کبشہ دملت دو چشم</p>

<p>که یک کفن از مسلمانان زکات رخت کز وی ز امکان نجاست سید کرده بے مهر بر پشت</p>	<p>زکات لب بدو اعیان مسلمان بقبل من براتی دارد از مشک بست آمدن کین مسل کز خط</p>
<p>ز سعدی نیست تا جامی جزین فوق که یک شعر جامی طیبات است</p>	
<p>با عاشقان غمزه بنیاد جنگ است می بایدم تنم چو دل تو ز سنگ است کش سنگ لاج مرطه ای بر لب است استاد قطرات از ازل این خانه است مرغ چین جوابه چین بوی رنگ است هر چند عقل شیشه ناموس رنگ است</p>	<p>به حمت ز غمزه تیغ و ز ترکان جنگ است بر من ز جورت این همه سختی که میرسد بے چون بشهر وصل بر دبارگی صبر غنیم کن چو تنگی دل چون غمت فرو مجموعه است هر ورق گل ز حسن تو سنگ جفای عشق تو در یکدگر شکست</p>
<p>جامی گشت رشته شمع زاهد را خواهد بزم درد کشان تا رنگ است</p>	
<p>تنگ فیه در قدم دوستان روم است کنون که با دهن فرج بخش با دهن است بیابانک چنگ مجوزی که محاسب است پیاله گیر که از هر نه وقت پر نیست</p>	<p>قدم به بطرف چمن نه که سبزه نوخیز است دره بیاد گر انما به عمر بے با دهن سرود مجلس تو صوت غنایب است بکنند پیاله العلیت لاله را نیست</p>

<p>گدای عشق تو گیر و نصیب معطله جا هوای مطرب گلپهره کن که گیسوی خجک مخور شراب غرور از صفای مستدیش بدین چشم ترحم سچالم اسے خواجہ</p>	<p>چہ جای مستدیش و تحت پر و پرست بدست زہر جبینان عجب دلاویز است کہ سیل خیز حوادث گذرت اینترا کہ رنج منت عشاق راحت آمیز است</p>
<p>زلطنت گفته جامی همه ترا سان را فرد گرفت سخن در عراق و تبریز است</p>	
<p>مقیم کوی ترا قسمت حرم تنگ است دلم ضعیف و زہر سوطاستے چه کنم گو بہ طلقہ ما ذکر رستہ تبیح بومد چمن و صحن باغ نکشاید ز صلح و جنگ کسانم غم تو فارغ است بقدر آئینہ حسن تو می نماید رو</p>	<p>ز کعبہ تا میر کویت ہزار و شنگ است کہ شیشہ نازک و ہر جا کہ میرم شنگ است کہ گوش مجلسیان پر ہوشم خجک است ولی کہ عنچہ دوش از ہجر کارخی تنگ است نہ با کسم سر صلح و نہ با کسم جنگ است در بیخ کائیندہ ما نہفتہ در زنگ است</p>
<p>ببین دورنگی رخسار و اشک جامی را کہ در طریق محبت ہمیشہ یک رنگ است</p>	
<p>دلم ہر آنہ سر پا تو و سالیست محکارتا ہوی شیر افکن او خیالش تا ہوشم جاہی کرد است</p>	<p>کہ باغ حسن را نازک نہایت بصورتے سخن ہر جا غزایت ہمہ عالم ہوشم من خیالیت</p>

<p>برویش هر کجا افتاده ^{لست} خوشا آن مرغ کورا پرو ^{لست} بر حرف غم فرخنده ^{لست}</p>	<p>نشان از مهر است ^{لست} ز کیوان بر ترست ایوان ^{لست} بهر سلوک گردد دل چو ^{لست}</p>
---	---

نه شعر است اینک جامی می سراید
 گرفتاران دل را حسب حال است

<p>بیک خند صد گشته رازنده ^{ست} در آن زلفت بادش پراگنده ^{ست} که عشق تو صد شاه را بنده ^{ست} سپی تا توان عمر پانیده ^{ست} جز آن زنده دل را که بازنده ^{ست} خوابم لب دوش شرمنده ^{ست}</p>	<p>لبت قوت جان از شر خنده ^{ست} دل پاره پاره مرا بسج بود چه روی غلامی بود بنده را ز یک تاره سویت که تا پارسید بر زنده نبود قبا سے بقا نبودم به یک بوسه شرمندجات</p>
---	--

لبت دید جامی که بخشید جان
 لبی است را با ده بخشنده ساخت

<p>شعله آهم چو پروانه ملک پرست ^{ست} خانه را در آتش آهم چو با هم ^{ست} آه ازین آتش که چون ز دشمن ^{ست} خواش سوز ز برق آه یا منبر ^{ست}</p>	<p>بزرگ دوش از خروش منج ^{ست} روشن شد کز چه روز باد جاد ^{ست} ز ابراز سوز غمت لب شک ^{ست} و اغلا افشرد سوز عفتا ^{ست}</p>
---	--

<p>ہر کرا دل سوئے تمنائے اور اسوئی خواب چون آید شبہ بخران چنین کن چشم و دل</p>	<p>بلکہ از سوز و دلش صد بیدارگی بگرفت شد مرا بالین بچون آغشته و بستر بخت</p>
	<p>جامی از درد بدائی حسب عالی می نوشت از قلم آتش سلم بیرون زد و دفتر بست</p>
<p>بانیال آن دو ابرو ہر گم خواب آمد ہر کجا حال شب و بچوایی خود گفتہ ام رہ تبوید سبب کے برد عقل از رخت گر ترا غیب و فایا بد بستر عشق جو سے بسکہ فقرت از دل گرم ببالالت خون خانہ انار انجواہ اشب چراغ عاریت</p>	<p>خواب گاہ من چو چشمت طاق محراب آمد زان فسانہ خلق را رحم دتر خواب آمد چون ز رفت بستہ زنجیر اسباب آمد کمان متاع اندر دیار حسن نایاب آمد از نم آن سبزه زار چرخ سیراب آمد کز درد دیوار این ویرانہ متشاب آمد</p>
	<p>ہر کہ افشرد دست جامی دن تر دامن خویش جاسے آب از دامن او بادہ نام آید</p>
<p>موثر در وجود آتای گے نیست وسے بجز زیر کان این را اندر بند جمال دوست تابان در نہ بدون زخم جو فیض و ساغر ہم کہ بے فیض عطای عشق بسیار است در دا</p>	<p>درین حوت شکر اصلانکی نیست درین غار زیر گردون زیر کی نیست دل از مردان دل ہر کودکی نیست بہ میخانہ بزرگ و کوچکی نیست کز ان بسیار مارا آنکے نیست</p>

بار بآب عامه مہسنی فسر	جو کاین تاج بر بہر تار کے نیست
<p>بجوئی نیستی جامی فسر و رو کہ ساکب ااذن بہ مسلک نیست</p>	
<p>دی کہ آن تازین سخن می گفت سبدم بعد ازان شمایل خوب لطف آن قدسہ می سپید پیش گل گاہ ازان لطافت تن سوی من بود اشارت غم نگہ ریش و نگار ان بود بہر مرغان صبح جامی نیز</p>	<p>بارتغان حدیث من می گفت نکتہ اہند در من می گفت وصف آن رو باہر من مسکنت گاہ ازان بوی بہر من می گفت گرچہ باد گیران سخن می گفت بہر چہ آن تنخ غمرہ زن مسکنت حال نہمای خولیتن می گفت</p>
<p>بوسے جان باستم ز پیر نہت آہ اگر از زمین است بنسیم برگ گل گرچہ نازک است لطیف میوہ ہا سے بہشت اگرچہ چوشت ای خوش آذم کہ گوئن می کردم ہرگز از گوئن من نخواہد رفت</p>	<p>گوئی از جان تہ شہ شد بہت من کہ مردم ز بوسے پیر نہت در لطافت نمی رسد بہ منت از ہمہ یہ گرفتہ ام قنفت نکتہ از لب شکر شکنت ذوق آواز و لذت سخت</p>
داو جامی تبلیغ کامی جان	بیج کامی ندیدہ از دست

<p>فدای عشق که گشت ز کس در پیش گشت مخمر فیه زده و آن هر غنچه را که گل در آن کوه و صحرای بس که می خورد صد از جام سما بسکه از سینه ز دنیا ستر شد هر پشته را طره نتمشا و گشس بسته گره دست صبا تا کند بلبل نبرم گل مکر قول جوش</p>	<p>سایه بر برگ گل او که خواجه بلبل آتش افروخته از سر و انغ بلبل لاله با بر و نشان آن می فاده گل چو ک کرده اشتری آن سحر لطیفش جل آه بر سر ز خوبان چمن چون گل است از صراحی نیست آن قفل که مکر از قفل</p>
---	---

از سماع شو جامی بسکه در وجدند و حال
در چمن افتاده از آواز مرغان غفلت

<p>باز این خار و سرم از چشم گشت دل شد ز دست باز نمی آید و صبا راحت شمر ز دست دلا ز خم تنغ را در دل خیال دست وطن ساخت نگریه عمری سرم فاده در آن کس و نگفت آتشکده است سینه جلوم که دل در</p>	<p>وین ناو کی که گشت دلم را که گشت آن مرغ آشیان فاپای گشت تو تیغ را بین نیکر کان گشت کاین خانه خراب مقام گشت کاین سر چو خاک گشت درین راه گشت از بخت تیره بندوی آتش گشت</p>
---	---

مست است جامی از عم عشق زبان
کس پسته بر دوزخ ریغان که گشت

<p>منشور و نیم که از عشقت بیست</p>	<p>طغرایش آن خطیست بر دور سلطان</p>
------------------------------------	-------------------------------------

<p>حزما ما تم از خطر جرح و آخرت پیری که رسد قدش رشک کوه است در دست آن حریت که گمش برادر بیرون ز معدن پدر و چار مادر آن را که نشه می لعل تو در سر است ز بهر اساس جو سکنه راست چون حلقه از نیشین اقبال بر دست</p>	<p>با من نمود و نفس فری که خط جام یووی بنواجش که رسید از حرم گفت سالی پسر بربیع بود نقد زندگی بزنجیر و باده خور که ترا خواجگاه عشق ساقی بیا که عشوه گیتی زره تبر در ده زلالی حضرت که رفت آنکه گفتی جامی شو فرقیته کاین رخ کوزه است</p>
---	--

در ظل او گر بزرگه غفای همتش
 بر بازوی جناح فلک سایه گستر است

<p>ز بسکه خاست بلا غدر و جور و ستم که بوسه بر باید ز لعل خندان که هست بازو من پاره اگر چنانست که پر لب است از چه ز نندانست ز تیرایه بلا خاد است بتانست که دست شوی آه منست و درانست</p>	<p>تو جو حنستی اما ز چشم تمانت سر بیان گذشت کشتاد و پیچد و بان چو دست طوق تو سازم ز صنوبر خدا فریده لبست زان زلال آبجیات ز شاخ وصل تو چون بر فورم که گردنم ککش ز اشک نیازم پیشوه و امن ناز</p>
---	---

حدیث عشق و غم در جامی انبیه است
 اگر نه فترا حوالی است دیوانت

<p>جان تن فرسوده را با نعم پیران گذار پیر تو آتش و سینه لب تنگ بود کعبه در را کشید جده خاک و رت گریه چراغ مکشت گرمی دل همچنان ترک دل آشوب من کرد خود صبر پاک طرقت کله بر شکست بخش جفا تنه را اند</p>	<p>طاقت محبت داشت خانه بهمان دل بدم رو نهاد چای به پیکان گذار راحله در او را زیر نفسی لایان گذار آتش پیدا نشاید سوزش بهمان گذار برو بشارت چه پاک شکر که ایمان گذار هر قدر می صد چون ناله و حیران گذار</p>
---	--

جامی بیدل نیافت داد از خوبان شهر
 راه سفر گرفت شهر با ایشان گذار

<p>باز بر شکل دگر می بنمیت پس از من بودی چو غمچه بزرگی خبر مگر چو نه نه بنیم در میان چون نمی آئی جو جان اندر ز ما ز منی از پیش نظر عمر و من میرا ہے گرامه سویت چه با</p>	<p>را نه بودی خوشتری بنمیت چون گل اکنون برده در می بنمیت ز انبیاں کاندر مکر می بنمیت همچو عمر اندر گذر سے بنمیت همچنان پیش نظر می بنمیت سیر یا کان سیر می بنمیت</p>
---	--

جامی از جام که خوردی می که باز
 از دو عالم بے نغمی بنمیت

چین ز حیکه تواری حکایت گل
 خان من چو شنیدی حدیثه طبع

<p>ندانم انیمه آشفته سنبلیلیت پنجت ماه چو رسید انیمه تعافلیت که چاره غیر شکیبانی تجملیت درین معامله لعل ترا لعلیت که سرد در چه و معنی قسلسلیت</p>	<p>هنوز از خط نبرت نبوده سپید بر شکسته دلی می کنی به لطف نگاه بجای هجر گذشت از جد و نمی دانم بهای بوسه ترامی دهم نقد و چو ز روی وزلفت تو دانست عقل خرد</p>
---	--

شنیده ام که بخونری جامی آسوده
 بیاد تیغ بکش موجب تامل حلیت

<p>وز زمین بوی همه عمر در از من گذشت وی چو مست نازاد پیش نماز من گذشت چون بسوی قطعه سوز و گداز من گذشت کوشه از کوی یار دلنواز من گذشت نازان بدخوی با من از نیاز من گذشت عمر من جز آنچه در وصل ایاز من گذشت</p>	<p>بر سر کوی که روزی سر ناز من گذشت خاشاکش با سجده بر دم چون بهانیم سوخت شمع از آتش انداز و تر با بود چشم گریان من خاک کف پای سگی بود پیش از حد نیازم با سگان آرد شاه عزیزین جان چو دادم و سگفتند</p>
---	--

جامی امر و حقیقت بن معنی برد راه
 هر کجا افسانه عشق محاز من گذشت

<p>عمری از تیغ تعافلی خاطر افکار داشت با من آزارش نمیدانم چرا بسیار داشت</p>	<p>یار نازک دل که بیچوب من آزار داشت دیشتم بسیار عهد و حسرت آزار داشت</p>
---	--

<p>کارا و آن بو کار و عاشقانرا و دل بست دیدم محبت من از نادیدن او تیره مانم اگر از بیداری شبهای من آنی که گیت می گذشت آفسردم مردم ز غیرت گریه</p>	<p>چون مرقماد با او کار دست از کار دست روشن آن چشمیکه بنیای از آن روا آنکه بی روی چنان مایه شی بیدار دست با وجود چشم من بر خاک زرقار دست</p>
--	---

بود جامی با سگانش یار لیک آن سنگدل
گفته گرانگفته داشت با اغیار دست

<p>خوبان هزار از همه مقصود ملکیت خواهیم بسر هر قدمش تنه در گشتم چنان ضعیف که بی تالار خان ناموس تمام ماتو شکستی ز تکیوان خوش مییست انجن و لبران و آنجا که لعل دلکش شیرین و هر فروع</p>	<p>سعد پاوه گر گنجد تیغ سخن ملکیت لیکن مقصیرم که جان در بدن ملکیت ظاهر نمیشود درین برین ملکیت آری ز صد خلیل همین مین ملکیت مایه کز دست رونق آن آن ملکیت یا قوت و سنگ ز نظر کو ملکیت</p>
---	--

جامی درین چنین دهن از گفت و گو به بند
کاجا لوانی بلبل دعوت ز عن ملکیت

<p>عاشق غریبی خوا کرد دست تیا یاز دل بے عشق کاری بروز وصل بس آساین و عشق</p>	<p>بچگونیم عشق ازین بسیار کرد دست مرا این نکته در دل کار کرد دست شعب بجزش چنین دشوار کرد دست</p>
--	--

<p>ره عشاق را دیوار کرد دست فلک سخت مرا بیدار کرد دست مرا این آرزو بیمار کرد دست</p>	<p>نق مجتهد رقیب این سر کرد در آغوش خودت در خوابم عبادت می کنی بهار خود را</p>
<p>گدای نست جامی لیکن از تو همین در پیوزه دیدار کرد دست</p>	
<p>بادل شکستگان ستم بیاب هست ای شکر دل بر غم منت این شنا هست چون من بجز خویش ندیدم که خواب هست اسے پیر ره بگوی طریق خواب هست این سینه پر آتش چشم پر آب هست در حرمم که در دلم این اضطراب هست</p>	<p>ای ترک شوخ این همه ناز و عقاب هست دازم تاملی تو آهسته ران سمن گفتی شبی بخواب تو آیم ولی چه بود از مدرسه به کعبه روم تا به می کوه گر من نه غرق آتش و آیم ز عشق تو بے توفیق تو ت جنبیدم نام</p>
<p>جامی چه لاف میرنی از پاک دانی بر خرقه تو این همه داغ شرب هست</p>	
<p>جلوه سرود ستم آرزوست یوبے از ان پر ستم آرزوست ساقی توبه شکستم آرزوست دین آن آن بختم آرزوست</p>	<p>بالا هوای چشم آرزوست مکت گل را چکنم آرزوست توییزے کردم و آرزوست من کیم و بزم تو لیکن آرزوست</p>

<p>بے تو اگر زیستتم آرزوست کاین سخنان زمان و نهم آرزوست</p>	<p>زیستتم بے تو میسر مباد پیش گنج جامی از آن لب سخن</p>
<p>پرستش اگر نیست بگو ناسترا کز دهننت یک سخنم آرزوست</p>	
<p>خدا هر چه رسد از تو دلپذیر نیست بناطرت گذرد کاین گدرا اسپر نیست چونیت از تو نهان آنچه در پنهان نیست چنانکات بدین تحفه حقیر نیست سرود نرم فلک ناله و نغمه نیست چنان خوشم که مگر بستر هر پر نیست</p>	<p>توئی که در دو نعمت یار ناگزیر نیست همین سعادت من بس که چون مرایی ز خون دل چه نویسم به لوح خاطر خویش کشم به پیش تو جان لیک تو شاهی چونود بس که خورم گوشتمال غم هر شب بخار و خشک در آن کوی شب نهم بیلو</p>
<p>اگر ز پای نهادم چو جامی از نغم عشق چه باک چون کرم و دست دستگیر نیست</p>	
<p>از نغم نیم شبی راه نگر دو گلیست بوح صدور تگری خامه زبان چگلیست سایه ناردن و بیدیم متصل است هر که چون غنچه دین نعل از ارباب است گرنه در دور گل از سانه خالی چلیست</p>	<p>سبدم غم بین کن که هوا سینه است تخته خاک ز بس گل که دیدند ز گل ایر گوسایه معیند از که گرد لب جوئی بسته در شاخ گل خرم و خندان دل جوئی بر لب کشت چمن سبزه بر آید لاله</p>

<p>جامی از زهد خود امر ز عجب عمل است</p>	<p>بوستان دلکش و می بخش میاران همش</p>
	<p>محب گز ز بند بر خم سسنگ ستم هر جانی که کند در حق ایشان بخل</p>
<p>دلم رفتت و جانم دیگارت و گرا ز دیده گویم اشکبار است مرا آن بیقراری برقرار است که عذرار از خوبی بر غدار است کز آن چایک سوار یادگار است کز ابروی گلگشت بهار است</p>	<p>مرا کار از غم عشق تو زار است اگر از سینه پرسی دردناک است تو گشتی از قرار خویش لیکن بعند عشق دامن با خطی بس بهر گرد از رخ زرد من ای شک درون صد هزار هزار ز محنت بحر</p>
	<p>بدر دور و غم خوش باش جامی که صاف عیش ما را تا گوار است</p>
<p>بنا گویت که حاصل این کارخانه چیست مرغوب تر ز باوه و نقل آب آنه چیست و انی که نه ناله چنگ و پنجه چیست وز گشتن خمار شراب شبانه چیست نقدی ز دقت خویش بیار این آستانه چیست این لاف هستی دگران در بهانه چیست</p>	<p>ساقی شراب لعل بگردان بهانه چیست مرغان آشیان خرابات عشق را گر بنی بر کشی چه صراحی ز گوش هوش گر بر پانه ووش نمان جرعه ز دست انجو چه چند نقل کرامات شیخ شهر اول همه تو بودی و آخر همه تویی</p>

<p>جامی اگر نه زخم تو دار و تبارگی این خون تازه رفته بدین آستانه ^{حسنت}</p>	<p>بهار صحبت او گل بخار نزدیک است خوشا کسی که به یار و دیار نزدیک است که روزم از تو به شبهای تا نزدیک است شکست کشتیم اما کنار نزدیک است باین خیال تسلی که یار نزدیک است ز شیخ شهر که او هم بخار نزدیک است</p>	<p>چو یار و در چه سود از بهار نزدیک دیارم آن سر کویت و یاران کوی تو دایر از سرم سایه دور در آرا بجز تا نزد خبر و موعده و حال رسید بسوخت ز آتش دوری ظم ولی در بکار شاهد می شغل جو و لا و ترس</p>
<p>رسید نغم تو جامی بگوش یار آری بگوش شاه در شا هوای نزدیک است</p>	<p>سوز من بیدید فصح و از من نودون ^{میکریت} غالباً از شوق آن لبهای من ^{میکریت} یا نه بر در دل من چشم گردون ^{میکریت} ورنه بموجب چرا هنگام افسون ^{میکریت} روزگار سنگدل بر حال ^{میکریت} بلکه بر زیاد مسکین ^{میکریت} سپاسگزار نگاه میبشرد ^{میکریت}</p>	<p>دوش بر یاد تو چشم و مبدم خون ^{میکریت} گریه تلخ هراچی نیز بچیز نبود صبرم یار کویک بود زان از سر چون گردید در دمن برید از من آن نه باران بود گرد کوی سلی هر بهار وان و آن تان منزل شیرین جوی ^{میکریت} شد چنان جامی ضعیف از دست ^{میکریت}</p>

<p>سرودی کور و فضا شهید است در رهت جان پاک خاک بر است آن زمان نیست لیک نیست با نیست دانا کس خداداد است ذرو بے آفتاب پیدا در میان هزار کس تنهاست</p>	<p>عاشق تو شهید تیغ بلاست جان پاکان شمار مقدمت هست از نیست گفتگوی محال بیمانت که سر غیب آمد بے تو عشاق را وجودی نیست عاشق تو بکس نه گیر دادش</p>
<p>نظم جامی ز سوق سر و قدت وحی نازل ز عالم بالا است</p>	
<p>خونخواری آن کافر بیگ نیست چون دو ختن این جگر چاک نیست افسوس که قدر نظر پاک نیست منزل بخر این سینہ عنناک نیست کز سرش لایق فتراک نیست گر قدم ایش ترا از خاک نیست</p>	<p>کش شیوه آن لبر جلاک نیست زان کسکه مراد وخت گریبان چکش آن سر که پاکست چو گل دامن جنبش هر در و غمی که بر این جرح بخاکیش افتاده سرم در ره خونخوار سوار چون سایه بچاک افکنده آن سر زین</p>
<p>جامی که خونری آن شمع دعا جز سلبک الله و اتفاقا نیست</p>	
<p>خبر دهد مرا که کدام سو رفتست</p>	<p>بجانب سفر آن ترک تنز و رفتست</p>